

UDVARHELY VÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden csütörtökön.

Hetedik évfolyam.

12 szám.

Szerkeszti:

Székelyudvarhely, 1909. márczius 25.

Előfizetési ára: községeknek, valamint kör-
es községi jegyzőknek egész évre 6 korona.
Egyes szám ára 50 fillér.

Dr. Keith Ferencz,
várm. tb. főjegyző.

Kiadja: Becsek D. Fia könyvnyomdája Székely-
udvarhely, Árpád-utca 3. sz., hová az elő-
fizetési pénzek küldendők.

I. Vármegyei szabályrendeletek és közérdekű határozatok.

66.

Udvarhelyvármegye alispánjától.

Szám 964—909.

A főszolgabiráknak, valamennyi községi
előjáróságnak és a vármegyei tisztviselőknek.

A megyei pótdadó kivetése, behajtása, keze-
léséről és törléséről alkotott s a vármegyei Hiva-
tals Lap mult évi 36-ik számában közzétett vár-
megyei szabályrendeletet a m. kir. Belügyminisz-
ter ur a f. évi február 1-én 154997—908. szám
alatt kiadott leiratával változatlanul jóváhagyván,
a szabályrendelet ezen kihirdetésnek közzétételé-
től számítandó 30 nap mulva életbelép.

Székelyudvarhely, 1909. márczius 16.

Sebesi, alispán.

II. További intézkedést igénylő általános jellegű rendeletek.

67.

M. kir. vall. és közoktatásügyi minisztertől.

11742. szám.

Udvarhelyvármegye közönségének.

Az 1907. évi nov. hó 6-án 116280. sz. a.
kelt rendelettel valamennyi törvényhatósági
közigazgatási bizottságot utasítottam, hogy a m.
kir. központi statisztikai hivataltól vett s a tan-
köteles korban levő gyermekek összeírására vo-
natkozó »B« mintájú lapokat a községi előjárók
által a vakgyermekről két példányban állitassa
ki, s azok másod példányait az összeírás befeje-
zével a tanfelügyelőknek küldje meg, akik azután
a példányokat vármegyénként összegyűjtve elem
terjesztik.

Ezen rendeletnek 18 vármegye egyálta-
lán nem tett eleget, a többi vármegye pedig sem
tanusította azt a pontosságot, amelyet egy ilyen
humánus ügy megkíván.

Ugyanis Magyarország 45 vármegyéjében
csupán 227 nyolcz—tizennégy éves koru vak
gyermeket tüntetett az elem terjesztett kimutatás-
ban fel, holott a m. kir. statisztikai hivatal 16000
vakot mutatott ki, melyből legalább 5% tanköte-
teles koru.

Felhivom ennél fogva a közönséget, hogy a
tanköteles koru gyermekek összeírása alkalmával
az 5—14 éves koru vak gyermekek, s az 5—14
éves koru vak-siketnéma gyermekek összeírása
íránt az eddiginél pontosabban intézkedjék, s
annak idején az összeírás lapokat mielőbb ter-
jessze elem.

Mínthogy ezen rendelkezésem a tanköteles
korban lévő vak gyermekek megmentését czé-
lozza, akik megfelelő oktatás és nevelés mellett
a társadalomnak keresetképes és önfentartásukra
képes tagjaivá nevelhetők: azon reményemnek
adok kifejezést, hogy az összeírások tekintetében
teendő hathatós intézkedésével ezen humánus
ügy fejlesztésében segítségemre leend.

Budapest, 1909. február 16-án.

Hazaftias üdvözlettel.

A miniszter helyett:

Molnár s. k., államtitkár.

Udvarhelyvármegye alispánjától.

Szám 1484—909. alisp.

Valamennyi községi előjáróságnak.

Fenti rendeletet közlöm azzal, hogy az ab-
ban részletezett kimutatást felelősség mellett pon-
tosan szerkessze meg.

Székelyudvarhely, 1909. márczius 15-én.

Sebesi, alispán.

III. Általános jellegű, de további intézkedést nem igénylő rendeletek, értesítések és más közlemények.

68.

M. kir. földmivelésügyi miniszter.
14174—III-1. szám.

Körrendelet. Valamennyi városi és vármegyei törvényhatóságoknak.

Kérdés merült fel, hogy a sertésvész sertések husának vizsgálatára illetőleg közfogyasztásra bocsátására nézve a husvizsgálat tárgyában 1908. évi 54300. szám alatt kiadott rendelet vonatkozó szakaszai mikép értelmezendők.

Ezen kérdésre vonatkozólag a törvényhatóságot tudomásul és a szükséges utasítások kiadása céljából a következőkről értesitem.

Sertésvész esetében, ha az állati testen tetemes lesoványodás vagy súlyos általános megbetegedés jelei észlelhetők, a husvizsgálati rendelet 75. §-ának 10. pontja értelmében az egész állati test közfogyasztásra alkalmatlan.

Viszont a 77. §. 10. pontja értelmében sertésvész esetén ha az állati testen tetemes lesoványodás vagy súlyos általános megbetegedés jelei nem észlelhetők, közfogyasztásra csakis az elváltozott husrészek alkalmatlanok.

Ennélfogva a sertésvésznek általános megbetegedés nélkül jelentkező eseteiben az állati test, az alkalmatlannak jelzendő testrészek kivételével idézett 77. §. alapján teljesen szabadon bocsátható közfogyasztásra.

Vagyis azon esetekben, amelyekben általános megbetegedésre utaló tünetek nélkül észlelhető a sertésvész, tudvalevőleg a betegség idült, valamint megállapodott régi esetei, amikor hevenygyulladásra utaló tünetek hiánya mellett csakis hurutos tüdőgyulladás vagy a bél gyógyuló fekélyei, illetőleg a különböző szervekben betokolt elsajtosodott göczok, valamint a savóshártyák összenövésai állapíthatók meg. De ide sorolhatók még a betegség olyan heveny jellegű alakjai is, amikor a bőr kivételével más szervben bonczani elváltozás nem észlelhető és az állatok húsá és szalonnája sem mutat a rendestől eltérő elváltozást.

Ellenben e rendelet 78. §. B. 2. pontja szerint a sertésvész sertések húsá közfogyasztásra csak feltételesen bocsátható, ha az állati testen tetemes hevesoványodás vagy súlyos általános megbetegedés jelei nem észlelhetők: Ennélfogva a heveny jellegű általános, bár nem súlyos jellegű megbetegedés jeleit mutató sertésekből nyert zsír is csak feltételesen bocsátható forgalomba, mert ha bár a kiolvasztás által emberi élelemre alkalmassá tett ily zsír nem rejt is magában egészségi ártalmakat, szabad forgalomba mégsem utalható, mivel beteg állatokból származik, amelyek szalonnája mindig mutat objektív elváltozásokat, miért is az ebből előállított zsír a szabad-

forgalomban levő egészséges sertések zsírjával nem tekinthető azonos értékűnek.

Ha azonban a sertésvész megbetegedés heveny ugyan, de sem tetemes lesoványodás, sem súlyos általános megbetegedés jelei nem észlelhetők (75. §. 10. pontját) és ha nem csupán a betegség idült jellegű esetei vagy nem csupán a betegség megállapodott esetei, maradványai, avagy nem csupán a betegség heveny jellegű, de egészen enyhe és kizárólag a bőrre szorító esetei állapotban meg, ez esetben az elváltozásokat nem mutató testrészek, valamint a szintén ép szalonna és zsír minden korlátozás nélkül bocsátható közfogyasztásra.

Felhívom a törvényhatóságot, hogy ezen rendeletem közhírrétetele illetőleg végrehajtása iránt megfelelően intézkedni sziveskedjék.

Budapest, 1909. márczius 4-én.

A miniszter helyett:
Ottlik Iván s. k.,
államtitkár.

Szám 1710—909. alisp.

Valamennyi főszolgabírósnak, Székelyudvarhely város polgármesterének, rendőrkapitányának, valamennyi állatorvosnak és községi előjáróságnak.

M. kir. földmivelésügyi Miniszter urnak fenti számú rendeletét részint tudomásvétel, részint közhírrététel végett kiadom.

Székelyudvarhely, 1909. márczius 16-án.

Sebesi, alispán.

69.

Nagyságos Sebesi János dr. alispán urnak Székelyudvarhely.

Van szerencsém szives tudomásodra hozni, hogy »A vármegye« című hetilap 1909. január 1-ével az országos egyesület tulajdonába ment át, amiből folyólag jövőben a lap minden jövedelme az országos egyesületet illeti meg.

A lap átvételével országos egyesületünk kettős célt kívánt szolgálni.

Egyfelől megakartá valósítani abbeli törekvését, hogy az egyesület hivatalos lapja kivétel nélkül minden egyesületi tagnak járjon, ami a tisztikar szolidáris gondolkodásának és összetartásának legjobb biztosítéka. Másfelől teremteni kívánt egy olyan szaklapot, amely a közigazgatási tisztikar minden igényeinek megfelel és amely áldozatot nem kimélve, jelentékeny tényezője lesz közigazgatási szakirodalmunk fejlesztésének.

A lap átvételével az első cél már el is éretett, amennyiben az igazgatótanács határozata folytán jövőben minden egyesületi tag teljesen ingyen (a tagsági díjak fejében) fogja kezébe kapni »A vármegye«-t.

A második cél azonban csak akkor valósulhat meg a maga teljességében, ha a tisztikar

és pedig főleg az alispán és főszolgabíró urak támogatni fogják az egyesületet és illetve annak lapját, mert hiszen erre a támogatásra most, hogy az egyesület teljesen díjtalanul küldi meg az egyesület tagjainak a lapot, kettőzött mértékben van szükség.

A támogatásnak pedig csak kétféle módja van.

Az egyik: mindent elkövetni, hogy a nagyközségek és szövetkezett községek (körjegyzőségek) előfizessenek a lapra, amely jövőben is olcsóbb lesz minden más szaklapnál, a másik, hogy minden törvényhatósági, járási és községi hivatalos hirdetés, különösen pedig a pályázati hirdetmények kivétel nélkül megküldessenek »A vármegyé«-nek.

En részemről mint Pestvármegye alispánja a nagy és szép cél érdekében mindent elfogok követni, hogy törvényhatóságom községei a lapra előfizessenek és rendeltileg fogok intézkedni az iránt is, hogy jövőben minden hivatalos hirdetmény (Pályázat, Árlejtés stb.) »A vármegyé«-ben közzététessék. Teszem pedig ezt azért, mert meggyőződésem, hogy az egyesület és hivatalos lapjának felvirágoztatása vitális érdeke a tisztikarnak, mert hiszen amit a multban kivívtunk, az tagadhatatlanul az egyesület nevéhez fűződik és amit a jövőben kiakarunk küzdeni, az egyedül az egyesület utján lesz kivívható.

Bizalommal remélem azért t. Barátom, hogy te a magad részéről is mindent elfogsz követni a lap érdekében és ebbeli reményemben csatolom azt a két körrendeletet, melyet e tárgyban a főszolgabírák, r. t. városok polgármesterei és községi előljáróságokhoz intéztem és igen kérlek méltóztassál saját hatáskörű területeden ugyanilyen tartalmu körrendeletet kibocsájtani.

Budapesten, 1909. január 1-én.

Kartársi üdvözléssel hived:

Fazakas Ágost s. k.,

Pestvármegye alisp. az orsz. egyesület elnöke.

Udvarhelyvármegye alispánjától.

Szám 1373—909. alisp.

A községi előljáróságokukak.

Ajánlattal közlöm.

Székelyudvarhely, 1909. márczius 12-én.

Sebesi, alispán.

70.

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

Szám 13180—II-B.

Valamennyi vármegyei törvényhatóságnak.

Felhívom a vármegye közönségét, miszerint az érdekelteket azonnal utasítsa, hogy amennyiben mutatkozó bika és kan szükségletüket állami közvetítéssel, kárbiztosítás esetleg részletfizetés és méltánylást érdemlő esetekben bizonyos

százalék árengedmény elnyerése mellett óhajtanak földözni, ily irányu kérelmükkel forduljanak mielőbb az illetékes m. kir. állattenyésztési felügyelőségekhez.

Egyidejűleg értesitem a vármegye közönségét, hogy adományként apaállatokat nem engedélyezek, hasonlóan nem vagyok hajlandó az állami közvetítéssel elhelyezett apaállatok vételára fejében elvállalt fizetési határidő meghosszabbítását engedélyezni, miért is ily értelmű kérvények felterjesztése a jövőben inellőzendő.

Budapest, 1909. február 27-én.

A miniszter megbízásából:

Pirkner s. k., miniszteri tanácsos.

Szám 1748—909. alisp.

Valamennyi községi előljáróságnak.

Fenti rendeletet tudomás és ahhoz való alkalmazkodás végett kiadom.

Székelyudvarhely, 1909. márczius 16.

Sebesi, alispán.

V. Pályázatok, hivatalos hirdetések és körözüvények.

Állati betegségek. *Rühkór* szorványosan fellépett Lövete község állományában.

Lépfene megszűnt Homoródszentpéter községben.

Pályázati hirdetmény. Felhívom mindazokat, akik a héjjasfalva—csikgyimesi állami közúton 32—35,78. klm. szak. Felsőboldogfalva lakhellyel üresedésbe jött 9. sz. utkaparói állást elnyerni óhajtják, hogy alább felsorolt kellékekkel felszerelendő pályázati kérvényét 1909. évi *április hó 1-ig* a székelyudvarhelyi kir. utmesternél nyujsák be. A kérvény felszerelendő:

1. Születési bizonyítvánnyal (anyakönyvi kivonat).
2. Orvosi bizonyítvánnyal.
3. Erkölsi bizonyítvánnyal.
4. Katonai szolgálatát igazoló okmányokkal (katonakönyv végelbocsájtó levél). Pályázhat minden 40 évnél fiatalabb, magyarul írni, olvasni tudó, kifogástalan erkölcsű, ép és egészséges magyar állampolgár, aki rendes katonai szolgálatának eleget tett. Kiszolgált altisztek előnyben részesülnek. Az utkaparók nyugdíj igényel birnak. A pályázó legfeljebb egy évig terjedő próbaszolgálatra fogadtatikfel, melynek sikeres elteltével, esetleg korább is, rendes utkaparóvá kineveztetik. A próba szolgálat alatt eltöltött idő, a nyugdíj igényt megállapító szolgálati időbe be fog számítottatni. A próba szolgálat alatt napi 1 (egy) korona (tehát havonta 28, 30, 31 korona) bér, havonta utólag fizettetik. M. kir. államépítészeti hivatal. Székelyudvarhely, 1909. évi márczius hó 16-án. A hivatal főnöke: *Szabolka Rezső*, kir. műsz. tanácsos.

Pályázati hirdetmény. Udvarhelyvármegye székelykereszturi járáshoz tartozó bordosi kör-

jegyzőségben rendszeresített 1000 kor. fizetéssel javadalmazott segédjegyzői állásra pályázatot hirdetek. Felhívom az állásra pályázókat, hogy az 1883. évi I. t.-cz. 6. § a és az 1900. évi XX. t.-cz. 3. §-ában meghatározott képesítésüket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányaikat f. évi *április 15-ig* hozzám adják be. A választás keresztülvitele iránt később fogok intézkedni. Székelykeresztur, 1909. márczius hó 19-én. *Gálffy*, főszolgabíró.

Árlejtési hirdetés. A böződujfalu—árcsoi vicinális közut 11—12 km. szakaszán lévő régi rozoga hid 1915 kor. 73 fill. költség előirányzattal a székelykereszturi főszolgabírói hivatalban 1909. *márczius 27-én* d. e. 10 órakor nyilvános árlejtés útján vállalatba fog adatni. Mindazok, kik ezen árlejtésen résztvenni szándékoznak, a vállalati összeg 10%-át bánatpénz gyanánt kötelesek előre lefizetni. A hid újraépítésére vonatkozó tervrajz, valamint előmérlet, költségvetés bármikor a főszolgabírónál a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Székelykeresztur, 1909. márczius 11-én. *Gálffy*, főszolgabíró.

Bika kiállítás. Brassóvármegye központi

mezőgazdasági bizottságának 2912—909. sz. a. kelt határozata alapján f. évi *április hó 5-én* Földvár községben vásárral egybekötött pinzgauzi bika kiállítás fog tartatni.

Postahivatal megnyitása A Zsigmond telepen ujonan berendezett postahivatal 1909. márczius 10-én kezdte meg működését.

Járások elnevezésének megváltoztatása. Borsodvármegyében az eddigi »Egri járás« neve »Mezőkövesdi járásra«, a »Szendrői járás« neve »Edelényi járásra« változtatott át.

Elveszett marha. Ilyés Sándorné székelypálfalvi lakos és illetőségű tulajdonát képező egy drb 3 éves szürke szőrű, sirült fehér szarvu tehene 1909. márczius 14-én, a székelyudvarhelyi vásár alkalmával székelyudvarhely—szombatfalvi vashidnál elveszett; feltalálás esetén a székelypálfalvi előjáróság értesítendő.

Elveszett borju. Székelykereszturi Patakfalvi S. Józsefnek f. hó 13-án a segesvári országos baromvásár alkalmával egy piros tarka, 1 éves üsző borja eltévedt, különös ismertető jegye: »feje lámpásos«.